

Gemensamma regler för nomineringsprocesser: Förenklat regeldokument för små lokalavdelningar

Om detta dokument

Detta är en förenklad och anpassad variant av de gemensamma regler för nomineringsprocesser som 2016 års kongress antog, avsedd för mindre lokalavdelningar. Där de gemensamma reglerna erbjuder flera olika alternativ väljs här konsekvent det enklaste, och övriga nämns inte. Delar i reglerna som bara rör partidistriktet eller annars saknar relevans för en mindre avdelning har strukits. I flera delar av reglerna har text skrivits om för att göra den kortare och enklare, givet att hänsyn inte behöver tas till att formuleringarna ska fungera för val på flera nivåer eller olika storlekar på avdelning.

En lokalavdelning som vill ha enklast möjliga nomineringsregler skulle kunna anta detta dokument som sina lokala regler. Det går givetvis också att använda detta dokument som mall och göra lokala anpassningar, men då är det viktigt att kontrollera att dessa inte bryter mot något i de – mer utförliga – gemensamma reglerna.

Mall för lokala regler för nomineringsprocesser

Grundläggande mål och principer för nomineringsprocesserna

De övergripande målen för nomineringsprocesser till allmänna val i Miljöpartiet de gröna är:

- att utse kandidater som är lämpliga för uppdraget och goda representanter för partiet,
- att värna mångfalden och bidra till att Sveriges folkvalda församlingar får en allsidig sammansättning, samt
- att främja såväl återväxt som kontinuitet inom partiet.

Partistadgarna innehåller bindande rotationsregler för riksdagsuppdrag. Principerna bakom de reglerna ska vara vägledande också för andra nomineringsprocesser, med hänsyn tagen till de olika förutsättningar som kan gälla i olika delar av landet och partiet. I alla nomineringsprocesser ska partiet också sträva efter att främja jämställdheten mellan könen, att uppnå en mångfald av bakgrunder, erfarenheter och perspektiv bland kandidaterna samt att bidra till att de folkvalda församlingarna får en i alla avseenden allsidig sammansättning och därigenom speglar befolkningen. Det kan ibland innebära att underrepresenterade grupper behöver lyftas fram.

Den svenska valberedningstraditionen är ett kraftfullt verktyg för att nå flera av ovan nämnda mål. I nomineringsprocesserna är valberedningarnas främsta uppdrag just att bidra till att dessa mål uppnås. Detta sker bland annat genom att valberedningarna sätter sig in i vad uppdragen innebär och kräver, granskar kandidaterna samvetsgrant och lägger förslag som ser till helheten.

Miljöpartiet ser positivt på personval. Partiets kandidater uppmuntras att bedriva personvalskampanj. Sådana ska dock alltid genomföras på ett sätt som kan stärka partiet, och aldrig med budskap eller metoder som framställer andra gröna kandidater i negativt ljus.

Regler för nomineringsprocesser i lokalavdelningen

§ 1 Fastställande av regler

Dessa regler utgår från de av kongressen fastställda nomineringsreglerna. De innehåller relevanta delar av de gemensamma reglerna samt lokala tillägg. De fastställs av årsmötet året före ordinarie val.

§ 2 Beslut om valsedlar

I enlighet med partistadgarna fastställs lokalavdelningens valsedlar av medlemsmötet. De gemensamma reglernas ”Process 1: Omröstning på möte utan föregående provval”, beskrivna senare i detta dokument, används. En enda gemensam valsedel ska användas för hela kommunen.

§ 3 Valbarhet och rösträtt

Endast medlemmar i Miljöpartiet de gröna får kandidera på partiets valsedlar i allmänna val. Medlemsavgiften måste erläggas senast en vecka innan valsedeln fastställs. Alla som uppfyller detta krav och som enligt lag är valbara till kommunens fullmäktige får kandidera. En partimedlem som under nomineringsprocessen ännu inte är bosatt i denna kommun, men som anmäler att hen före valdagen kommer att flytta hit, får kandidera.

I samband med att en kandidat anmäler eller bekräftar sin kandidatur får hen välja att ange till vilket eller vilka hen kandiderar av topposition, övrig s.k. valbar plats respektive s.k. icke valbar plats. En kandidat ska inte anses valbar till en plats på valsedeln som hen på detta sätt angett att hen inte önskar kandidera till.

Alla som är medlemmar i lokalavdelningen vid omröstningstillfället och som då hade varit partimedlemmar i minst en månad ska behandlas lika vad gäller rösträtt i nomineringsprocessen. Den som varit partimedlem i mindre än en månad saknar rösträtt. Rösträtten utövas i alla sammanhang personligen. Röstning genom fullmakt får inte förekomma.

§ 4 Tidsgränser

Det medlemsmötet på vilken valsedeln fastställs, kallad valkonferens, ska hållas senast en månad före sista datum för anmälan till valmyndigheten. Styrelsen beslutar om exakt datum. Sista tidpunkt för att nominera eller kandidera är den 31 januari valåret. Information om möjligheten att kandidera eller nominera, hur man går till väga och när det senast måste göras bör skickas till medlemmarna senast den 30 november året före valår.

En fullständig lista över kandidater, eventuella skriftliga presentationer samt valberedningens förslag med motivering (valhandlingarna) ska presenteras senast två veckor före valkonferensen.

Trots vad som sägs i stycke 1 om sista tidpunkt för att fastställa valsedeln respektive att nominera/kandidera så får sena nomineringar göras (men då utan att beaktas av valberedningen), och medlemsmötet eller styrelsen får även efter valkonferensen lägga till kandidater i slutet på listan.

§ 5 Beredning av val

Inför beslut om valsedeln ska en beredning ske. Den av årsmötet valda valberedningen ansvarar för detta. Om ingen valberedning finns fungerar styrelsen som valberedning. Valberedningens ledamöter ska genomgå av partiet anordnad utbildning för uppdraget eller visa att de förvärvat motsvarande kunskaper på annat sätt. Om det är möjligt bör det undvikas att personer som själva avser att kandidera ingår i valberedningen.

Valberedningen ansvarar för att valet utlyses. Valberedningen ska ta emot nomineringar och kandidaturer och får också på egen hand uppsöka personer med uppmaning om att kandidera.

Sådan uppsökande verksamhet ska bedrivas i den utsträckning som krävs för att uppnå de övergripande mål som slås fast i dessa regler.

Valberedningen ska använda sig av den information som finns tillgänglig om kandidaterna i form av exempelvis presentationer, meritförteckningar och befintlig kunskap hos valberedningens medlemmar. Valberedningen ska eftersträva att intervjua så stor andel av kandidaterna som möjligt, med särskilt fokus på kandidater till de övre platserna på valsedeln. När det bedöms relevant bör valberedningen ta referenser.

Valberedningen ska i utformandet av sitt förslag beakta de övergripande mål och principer som slås fast i dessa regler.

§ 6 Röstning och rösträkning

Omröstningar i personfrågor ska vara slutna om det finns mer än ett beslutsförslag. För rösträkning i slutna val ska 2-4 rösträknare väljas. Lokalavdelningens revisorer ska ges möjlighet att granska rösträkningen.

§ 7 Kvotering

Valsedeln ska kvoterar med avseende på kön. Kvoteringen ska vara parvis, det vill säga varje par av en udda numrerad plats och därpå följande jämnt numrerad plats på valsedeln ska innehålla en person av vardera juridiskt kön, i någon ordning. Om det finns fler kandidater av ett kön tillämpas kvotering så långt ner på valsedeln som det är möjligt.

§ 8 Kandidatförsäkran

Alla kandidater måste underteckna en kandidatförsäkran (ej att förväxla med den kandidatförklaring som inlämnas till valmyndigheten). Den som inte gör det inom fastställd tid stryks från valsedeln. Kandidatförsäkran fastställs av medlemsmötet och ska innehålla eventuella bestämmelser om så kallad partiskatt.

§ 9 Extra val och omval

I händelse av extra val eller omval ska samma kandidatlistor användas som vid föregående ordinarie val. Ändringar får dock göras enligt följande:

- Kandidater som inte längre är valbara eller inte längre vill kandidera *ska* strykas
- Kandidater som sedan den ursprungliga valsedeln fastställdes har visat sig uppenbart olämpliga *får* strykas
- Kandidater som i föregående val blev personvalda *får* flyttas uppåt på listan i enlighet med personvalsresultatet
- Om en kandidat på så kallad valbar plats stryks enligt ovan *får*, efter beredning, särskild omröstning hållas för att ersätta denna
- Om ändringar har gjorts enligt någon av föregående punkter *får* justeringar göras för att valsedeln ska uppfylla tidigare beslutade kvoteringsregler

Om strykningar enligt ovan leder till en valsedel som utifrån antal kandidater, mångfaldsperspektiv eller på annat sätt är olämplig att använda *får*, efter godkännande av distriktsstyrelsen samt efter beredning, särskild omröstning hållas för att lägga till nya kandidater.

I övrigt beslutar distriktsstyrelsen vilka regler som ska gälla i samband med extra val eller omval.

Process för att fastställa valsedeln

För fastställande av valsedeln används de gemensamma reglernas ” Process 1: Omröstning på möte utan föregående provval” enligt nedan:

1. Medlemsmötet ska hålla ett särskilt möte för fastställande av valsedlar, nedan kallad valkonferens, i enlighet med § 4 i reglerna. Kallelse ska ske på samma sätt och i minst lika god tid som gäller för ordinarie årsmöte.
2. Utlysning av val, insamling av nomineringar/kandidaturer, valberedning, utsändning av handlingar m.m. ska ske inför valkonferensen i enlighet med vad som anges i reglerna ovan.
3. På valkonferensen ska valberedningen föredra sitt förslag. Muntlig presentation av kandidater, pläderingar för kandidater och/eller debatt om valberedningens förslag genomförs om mötet så beslutar. Därefter påbörjas omröstningen.
4. Om inga motförslag finns till valberedningens förslag till valsedel kan mötet genom enhälligt beslut fastställa det direkt. I så fall genomförs inte punkt 5-8. Om minst en röstberättigad begär det ska dock omröstning om valsedeln hållas.
5. Om olika meningar endast finns om en eller ett fåtal platser på valsedeln, medan enighet råder om övriga, får omröstningen begränsas till att gälla dessa platser, och valberedningens förslag i övrigt fastställas direkt. Om denna begränsade oenighet kan uttryckas som att det finns ett eller ett fåtal yrkanden på ändringar i valberedningens förslag så får omröstningen genomföras genom att dessa ändringsyrkanden ställs bifall mot avslag.
6. Om omröstning i enlighet med föregående punkt ska genomföras för mer än en plats så genomförs dessa omröstningar i ordning från högst till lägst plats på valsedeln. Skiljevalsmetoden (beskriven nedan) används. Efter varje sådan omröstning ska rösterna räknas och resultatet presenteras innan nästa omröstning påbörjas.
7. Om valsedelns utformning inte kan bestämmas på något av sätten i punkt 4-6 ovan ska mötet först besluta om eventuell begränsning av det totala antalet namn på valsedeln. Därefter ska omröstning hållas om samtliga platser på valsedeln med metoden alternativröstning (beskriven nedan). Efter att resultatet av en sådan omröstning räknats samman och presenterats görs justeringar utifrån regler om:
 - a. Kvotering enligt § 7 i reglerna
 - b. Nedflyttning eller strykning i enlighet med § 3 andra stycket i reglerna
8. Efter att omröstningar och eventuella justeringar i enlighet med punkt 5-7 genomförts ska mötet fastställa valsedeln.
9. Efter att valsedeln fastställts på detta vis, men innan den anmälts till berörd myndighet, får ändringar göras av, och endast av, följande skäl:
 - a. En kandidat som meddelar att hen inte önskar kvarstå på valsedeln *ska* strykas
 - b. En kandidat som inte inom föreskriven tid inlämnar kandidatförsäkran *ska* strykas
 - c. Om minst en strykning enligt punkterna a-b ovan genomförts *ska* kvoteringsreglerna tillämpas på nytt
 - d. Sent tillägg av kandidater *får* göras i enlighet med § 4 i reglernaAlla eventuella förändringar enligt ovan ska bekräftas genom ett beslut av styrelsen om slutgiltigt fastställande av valsedeln.

Valsystem

Två olika vals-system kan förekomma i enlighet med beslutsprocessen ovan. Det är de som i de gemensamma reglerna benämns "System 1A: Alternativröstning" respektive "System 2: Skiljevalsmetoden". De fungerar som följer:

System 1A: Alternativröstning

1. Varje röstande rangordnar kandidaterna på sin valsedel. Minst tio kandidater (eller samtliga, om antalet är mindre än tio) ska rangordnas.
2. Vid röst-räkningen räknas antalet förstahandsröster för respektive kandidat. Om någon kandidat har fått en majoritet av rösterna har denna vunnit och räkningen kan avslutas.
3. Om ingen kandidat har fått en majoritet av rösterna stryks den kandidat som fått minst antal förstahandsröster från samtliga valsedlar. Om två eller flera kandidater delar på sistaplatsen räknas antalet andrahandsröster för dessa och den med det minsta antalet sådana stryks. Är det fortfarande oavgjort upprepas förfarandet för tredjehandsröster, och så vidare. Om det inte på detta sätt går att särskilja kandidaterna avgör lotten vilken som ska strykas. På de valsedlar där den strukna kandidaten hade fått förstahandsrösten anses nu nästa kandidat i rangordningen stå först.
4. Förstahandsrösterna räknas igen. Om någon kandidat nu har fått en majoritet av rösterna har denna vunnit och räkningen kan avslutas. Annars upprepas steg 3-4 tills så sker.
5. Om det, när endast två kandidater återstår, är oavgjort mellan kandidaterna så avgör lotten.
6. Den enligt ovan utsedda vinnaren sätts högst upp på valsedeln. Därefter stryks vinnarens namn från samtliga valsedlar och steg 2-5 upprepas tills en ny vinnare utsetts. Denna sätts på plats två. Detta upprepas sedan tills alla kandidater rangordnats.

System 2: Skiljevalsmetoden

1. Varje röstande sätter på sin valsedel ett kryss framför den kandidat som denne föredrar. Endast ett kryss får sättas.
2. Vid röst-räkningen räknas antalet kryss för respektive kandidat. Om någon kandidat har fått en majoritet av rösterna har denna vunnit och räkningen kan avslutas.
3. Om ingen kandidat har fått en majoritet av rösterna hålls en andra valomgång mellan de två kandidater som fick flest röster i den första omgången.
4. Röstningen i den andra omgången går till på samma sätt som i den första.
5. Vid röst-räkningen räknas antalet kryss för respektive kandidat. Den kandidat som har fått flest kryss har vunnit. Vid oavgjort avgör lotten.